

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

26-шо (3777) №,
2026 ий 3 июль,
кугарня

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Сылнымутшо – калык чонышто

«Валентин Колумб шке усталык-ше дене марий сылнымутым тўнямбал кўкшытыш луктын. Тудо марий йылмын сылнылыкшым, йонгытшым көргө чонжо дене шижын да умылен моштен. В.Колумбым шочмо калыкланна ме мыняр кумданрак «почына», шкенан көргө чонна дене тунар утларак поян лийына», – тыге возен марий академик Иван Григорьевич Иванов. Тиде шонымашын моткоч шергакан улмыжым кугыен ден йоча-влак раш умылат. Садланак «Колумб лудмаш» поэзий пайремыш изижат-кугужат кодшо курымысо 80-ше ийлан икымше пелыж гыч тўналын погынат. 1989 ий гыч регион-влак кокласе сылнымут пайрем Морко районышто эртаралтеш.

Валентин Колумбын муро пашаж воктек теният ятыр калык толын. 26 июнышто Морко посёлкышто эртаралтше «Сылнымут аршаш Моркышто» поэзий пайрем Морко районысо түрлө школ, республикысе ятыр район ден округ, Йошкар-Ола, Татарстан Республика Арск район, Санкт-Петербург гыч шўдө наре участником иквереш ушен. Пайремыш погынышо-влакым Марий Эл Республикысе тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министрын алмаштышыже Н.И.Любимов, Морко муниципал район вуйлатыше Г.С.Хуснутдинов да молат саламленыт. Николай Иванович Марий Эл Республикысе Правительстве Вуйлатышын алмаштышыже – тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министр Константин Ивановын саламлымашан серышж дене палдарен да ойлен: «Колумбын поэзийже – тиде калыкын йўкшй. Таче тудо кумдан йонга. Тек марий поэзий, марий сылнымут, марий книга ончыкыжымат мемнам уша».

Умбакеже – 3-шо лаптыкыште.
Людмила ГРИГОРЬЕВАН фотожо.

Параньга район Матародо гыч түрлө ийготан-влак
коклаште сенгыше-шамыч Ангелина Андреева,
Ева Федотова-Градобаева да туныктышо Л.В.Андреева.

Шинчымаш аланыште

Тунемме идалык мучко түрлө олимпиадыште уш-акылыштым тергыше да сенымашке шушо ўдыр-рвезе-влаклан да нунын наставникиштан Марий Эл Республикысе Правительстве Вуйлатышын алмаштышыже – тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министр Константин Иванов ден Образований да науко министр Лариса Ревуцкая пр-вительствын грантшым кучыктеныт (снимкыште). Тенийысе лектыш поснак куандарыше. Всероссийский олимпиадын пытар-тыш йыжынгыштыже куд тунемше сеныше але призёр лийын. Ты олимпиаде «Молодёжь и дети» нацпроект почеш эртаралтеш. 17 ўдыр-рвезе этнокультур предметла дене регион-влак кокласе олимпиадыште сенымыжлан да

46 тунемше российысе олимпиадын регионсо этапыштыже ойыртемалтмыжлан грантым налыныт. Этнокультур предметла дене республикысе олимпиадыште 52 сеныше ден призёрым саламленыт.

– Педагог-влакын мунло канашыштан, ача-ава-шамычын полшыштан да шкендан кыртмен тыршымыланда көра тыгай сенымашке шуында. Ончыкыжымат уш-акылдам эре пойдарыза, тыгаяк чолга, шонымашке шуаш тыршыше лийза. А ме тыланда полшаш эре ямде улына! – ойлен Лариса Ревуцкая.

*Людмила ГРИГОРЬЕВА ямдылен.
Фотом Марий Эл Республикысе
Образований да науко министерствын
«ВКонтакте» воткылысе
тўшказ гыч налме.*

Российысе увер

Тожто кагазым арам луктын ида кудалте. «БумБатл» всероссийский акцияшкеш ушныза. Шуырак погеда, сенгыше-влак радамыш лектыда. Тўрыс увер – bumbatl.ru сайтыште.

12 ийым теменат? Тугеже «Фотопрослушка: От края до края» усталык конкурсыш ушно. Шочмо кундеметын сылнылыкшым фото да йўк гоч ончыкто. Тичмаш уверым vsekonkursy.ru сайтыште ончо.

«Письмо в стихах» российысе йоча сылнымут конкурсыш 7-16 ияш ўдыр-рвезе-влак ушнен кертыт. Пашам 14 сентябрь марте konkurs@rgdb.ru адрес дене электрон почтыш колтыман. Уверым rgdb.ru сайтыште ончаш лиеш.

Марий Элысе увер

9 августышто Йошкар-Олаште XLII полумарафон эртаралтеш. Спортсмен-влак 5, 10, 21,1 километрыш куржыт. Эн изи-шамыч 800 метрыш куржын кертыт. Старт 9 шагатлан Чарла кремль воктене пуалтеш.

Марий Эл гыч 16 самырык утарыше «Лўдыкшыдымылык школ» регион-влак кокласе тагасымаште вий-куатшым терген. Кугурак ийготан-шамыч сенгышыш лектыныт. Нуно 1-10 августышто Хант-Мансийскыште российысе тагасымаште Марий Элын чапшым аралаш тўналыт.

Марий Элыште 136 выпускник «За особые успехи в учении» I степения медаль дене палемдалтын. Тышеч 81 – Йошкар-Оласе школлан тунемшыже. Т.И.Александрова лўмеш 11-ше номеран лицей ден Бауман лицей гыч эн шуко медалист лийын.

У шўлыш авалта

Российын кечыжым Звенигово олаште книгагудын пашаенже-влак дене пырля Юл воктене палемденна. «Родное слово» акцияш ушнен, почеламутым марла лудынна (снимкыште). Мый Иван Осминын «Шочмо вержым» лудынам. Акцияш ушнышо-шамычлан пўлекым кучыктеныт. Тылеч вара мастер-класс лийын:

синельный воштыр гыч кидшолым ышташ тунемынна. Мыйт шкаланем келыштаренам. Тўрлө конкурсышто, акцияштыште, мероприятийыште лиймеке, мыйым у шўлыш авалта. Утларак чолга лияш кумыл лектеш.

*Виктория ИВАНОВА.
Звенигово, Памашсола.
Фотом еш архив гыч налме.*

Сылнымутшо – калык чонышто

Тўналтышыже –
1-ше лаштыкыште.

Марла да рушла лудыныт

Конкурсн участникше-шамыч В.Колумбын сылнымутшым марла да рушла лудыныт. Шке гыч возымо почеламутым лудшо-шамычат лийыныт. Мурым йонгалтарыше-влак усталыкышт дене куандареныт.

– Поэзий пайремышке тўрлў ийготан еҥ-влак ушненыт. Йоча-шамыч дене пырля кугы-еҥ-влак мастарлыкышт дене куандареныт. Нунын чотышт ий гыч ийыш ешаралтеш, тиде кумылым нўлта. Йочасадыш коштышо нўога-шамычат Колумбын почеламутшым лудыт. Нуным ончен, ўшан шочеш: ты поро йўлан ўмыржў кужу лиеш, – ойла Морко районысо рўдерандыме клуб системе вуйлатышын инноваций да методике паша шотышто алмаштышыже Любовь Фёдоровна Кириллова. – Конкурсыш ушнышо-шамычын яра жапыштым онайын да шарнаш кодшын эртараш маньын, М.Н.Янтемир лўмеш сылнымут да этнографий музейын, районысо тўвыра да каныме рўдерын, посўлкысо книгагудын пашаеҥышт-шамыч поян прогаммым ямдыленыт.

Сенгышылан – кубок

Ўдыр-рвезе-влак уста поэтын тўрлў сынан почеламутшым лудыныт. Нунын ийготыштым шотыш налын, тўрлў тўшкалан пайлен акленыт. Кажныже ойыртемайтше йўкан да койышан лийын. Туге гынат таҥасымаште эн виянже сенгышыш лектеш. Тений икымше верым налше-шамычлан пўлек дене пырля кубокым кучыктеныт.

7 ияш марте лудшо-шамыч коклаште икымше верым Морко район Волаксола школ пеленысе йочасадыш коштышо Матвей Петухов сенген налын. Тудо Валентин Колумбын «Шояк Павыл» почеламутшым марла лудын. Рушла лудшо-влак коклаште 7-ше номеран Морко йочасадыш коштышо Пётр Романов сенгыше лийын.

Сылнымут пайремыш ушнышо-влак.

Рвезе-шамыч чаткан, раш, мом лудмыштым умылен каласкаленыт. 2-шо номеран Морко йочасад гыч Серафим Логинов мурым йонгалтарымыж дене икымше лийын.

8 гыч 10 ияш марте лудшо-влак коклаште Морко район Арын школ гыч Фёдор Александров чылт изи артистла койын да сенгышыш лектын. Тудат «Шояк Павылым» лудын. Медведево район Знаменский школ гыч Давид Забродин поэтын «Мичу и его рубашка» почеламутшым рушла чаткан лудмыж дене ойыртемайтын. Йошкар-Оласе «Канде кайык» гимназийыште тунемше Полина Николаева «Мой папа – герой!» почеламутым шке возен. Тудым специальный военный операцийыште улшо ачажлан пўлеклен. Ўдыр икымше верым сенген налын.

Кокла ийготан-влак (11-14 ияш) коклаште лудмаш эн виян лийын. Советский район Ўшнўр гыч Илья Сапожников чылам ончылтен. «Кум нўргў салтак» шке возымо почеламутшо дене Мария Николаева (Морко, Эгерсола) кумылым савырен да ончыкылыклан ўшаным пуэн. Мурызо-шамыч коклаште У Торъял районысо тўвыра да каныме рўдерысе «Семэҥер» марий муро студий икымше верым сенген налын.

1-ше номеран Морко школышто тунемше Максим Пименовым поснак палемдыман. Тудо тўрлў конкурсышко ушна да эре гаяк

Матвей Петухов.

сенгыше радамыш лектеш. Ты ганат чаткан, чылт артист семын лудмыж дене кажне снын кумылжым савырен, 15-18 ияш-шамыч коклаште икымше лийын. Тудым марий йылме ден литературы тунуктышо С.В.Никитина ямдылен. Регина Григорьева (2-шо номеран Морко школ) шке возымо почеламутшо дене ойыртемайтын.

«Колумб лудмаш» конкурсыш еш дене ушнат. Тиде поснак куандара. Тений таҥасымаште кок еш мастарлыкшым терген. Тиде У Торъял район Токтарсола гыч Небогатикум да Звенигово район Памашсола (Керебеляк) гыч Ивановамыт еш-влак. Небогатикум ты ганат сенгыше лийыныт.

Морко посўлкышто Колумбын сылнымутшо торашке йонген. Тек тиде поро йўлан ончыкылыкшо волгыдо да кужу ўмыран лиеш.

Людмила ГРИГОРЬЕВА.
Анатолий ТИТОВЫН фотожо-влак.

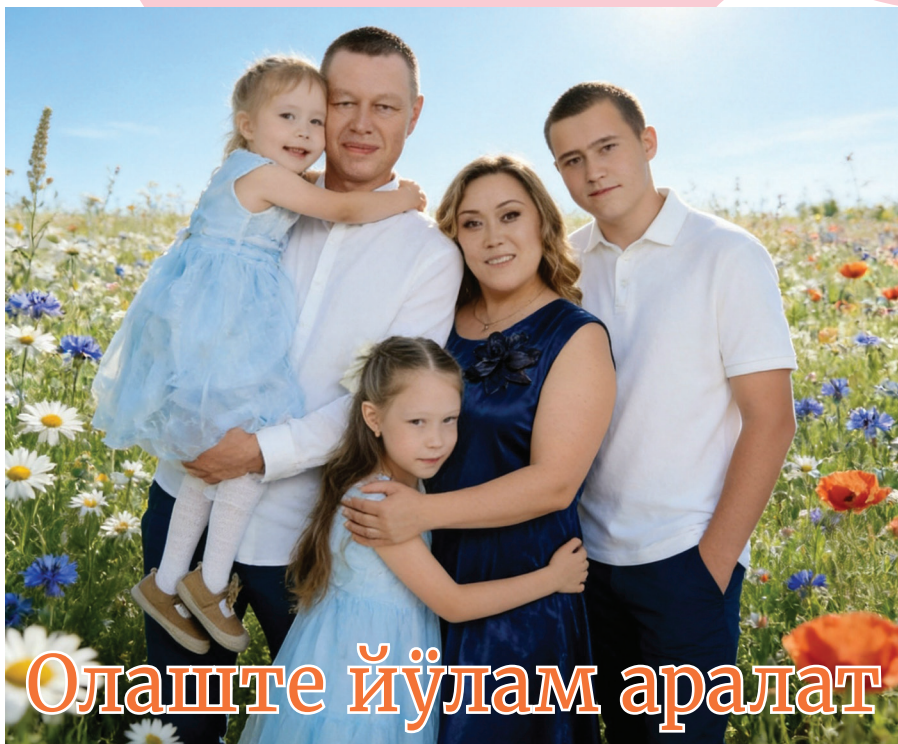

8 июльышто Еш, йоратымаш да ўшанле улмо кечым пайремлена. Мо тыгай еш? Кажне еш түрлө семын вавешта. Эн ончыч тиде икымше да эн ўшанле энэртиш. Тиде аван тамле мелнаж дене ўпшалтше, йочан юарлыме йүкшө дене темше пөрт. Тыште кочан мунло ой-канашыжым, кован малыме деч ончыч каласкалыме йомакшым колыштына. Иза-ака, шольо-шўжаршамыч дене йоратыме модыш дене модына. Икманаш, еш – тиде изи кугыжаныш. Тыште ме поро, лўддымө, чын айдеме лияш тунемына.

Туге гынат кажне еш ойырте-малтше. Кажнын – онгай йўлаже, йоратыме пайремже, шолып пиалже. Йошкар-Ола гыч Завойскинымт ешыштат (**снимкыште**) тыгак. Нуно эсогыл «Идалыкын ешыже» республикысе конкурсышто «Йўлам аралыше еш» таңасыште сенгышыш лектыныт.

Уста улыт

Завойскинымт ешым озавате Марина Альбертовналан көра утларак палена. Тудо Советский район гыч уста Эльтемеровмытын ўдырышт. Марина Альбертовна И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжыште студент-шамычым күсле дене шокташ туныкта. Тыгак «Чинчывий» күслезе-влак ансамблым вуйлата. Пелашыже Максим Альбертович илыш корныжым сарзе корно дене кылден. Вате-марий кум икшывылан ош тўням пөлекленит. Кугуракышт, Степан, 17 ияш. Йошкар-Оласе технологический техникумышто шинчымашым пога. Варвара рўдоласе 32-шо номеран школышто кокымшо классым тунем пытарен. Семўзгарлан, семлан шўман, И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледж пеленысе йоча сымыктыш школышто күсле дене шокташ тунемеш. Аважын корныжым тошка. Изи падырашышт, Настя, ныл ияш, йочасадыш кош-

теш. Изаж ден акажым ончен, шукулан тунемеш.

Поян тўвырам жаплат

– *Марий калыкнан йўлажат, тудын дене кылдалтише ойпогыжат пеш поян. Кеч-могай пашаште ача-аван, ешын верышит кугу. Арам огыл тыге ойлат: «Йочам ончен куштымо, шуарыме паша еш гыч тўналеш. Йочатым могайым ужнет, шкежат тугаяк лий». Кажне еш – Шочмо элнан рўдыжкө. А ешын рўдыжлан коча-кова, ача-ава шотлалтыт. Ме марий улмо дене веле огыл, марий калыкын вургемже, мурьж, куштымашыже, сылне мутшо дене кугешнена, коча-кова деч кодшо йўлам аралаш тыришена, – ойла Марина Альбертовна.*

Завойскинымт Шорыкйолым, Кугечым, Петром, Угиндым пайремлат. Шорыкйол годым пүкшым кўэштыт, мужедыт, пайрем дене кылдалтше модыш дене модыт, пакчаште лум курыкым ыштат, оксам шотлат. Вес тўняшке кайыше родо-тукумыштым Петро, Угинде (Илян кече) годым шарналтат. Нун кийыме верыштым тёрлаш, арулыкым эскераш коштыт, йоча-влаклан шкем шот дене кучымо нерген ушештарат. Ойрө-шамычымат шарналтат. Мутлан, шўгарым тошкен кошташ, шўгарлаште лўшкаш, тушеч мөнтө нимом нантаяш ок лий.

Кугече пайрем вавеш муным чиятат, марий кочкышым ямдылат,

монча деч вара иктаж-могай у вургемым чият. Лўнгалтыш дене лўнгалтат, муным пөрдыктен модыт.

Шочмо кече годым еш, родо-тукум дене пырля погынат. Пырля кочкышым ямдылыме, саламлыме шомакым каласыме деч посна ача-ава икшывыштым икте-весым пагалаш туныктат. Йоча-влак калык ончылнат шкем кучаш тунемыт. У ий пайремым еш дене пайремлаш тыршат. Икте-васылан пөлекым ыштат, Йўштө Кугызам унала ўжыт, мурат да куштат.

Пайрем годым марий вургемым чият, сөрастарыме арвер-влакымат кучылтыт.

– *Марий калык түрлө семўзгарлан поян. Ик пайремат муро, куштымаш деч посна эртен огыл. Мемнан ешыштат гармонь, пианино, гитар да күсле сем кумылнам нөлтат. Кугезе Кугерге кочамат күсле дене шоктен, кумалтышыш коштын. Сандене тукумыштына семўзгар дене шоктышо-влак ятырын улыт. Ачам ден авам мемнан дене эре марла мутланат, телефон денат нигунам рушла огыт кутыро. Сергей шольымын сарзе операцийыште улмыж годым эсогыл поэвнойжо «Черемис» лийын. Тудын денат телефон дене марла мутланенна. Шўко йылмым палымаш илышыште уто огыл. Ава шөр дене пуалтише йылмым пагалыман, мутланыман, – ойла ава.*

Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Ковам – эмлызе

Ковам Ирина Леонидовна Белоусова (**снимкыште**) Турша медпунктышто фельдшерлан пашам ышта. Ял калыкым эмла: уколум ышта, ой-кагашым пуа, черле-шамычым районсо эмлымверыш вашкеполыш дене ужата. Коклан школышко толеш, тунемше-влакым икымше полышым пуаш туныкта. Ял

калык ковамым пагала. Мыят тудым йоратем да кугешнем. Тыгак ковам тутло сийым ямдыла, когылым кўэштеш. Мыят тудлан полышкалем. Шергакан енем таза да пиалан лийже, шонем.

*Ваня ОХОТНИКОВ.
Медведево, Турша.
Фотом еш архив гыч налме.*

Шергакан тукумем

Мемнан ешна кугу огыл, чылаже – ныл ен: ачам, авам, мый да Яндар шольым. Йошкар-Олаште илена, каныш кечылаште коча ден ковалан полшаш ялыш кудалыштына. Ме марий юмынйўлам кучен илена. Пўртўс вийым пагалена, тоштыен нергенат огына мондо. Ача-ава мемнам Шочмо элым йораташ,

пагалаш туныктат. Спорт дене кылым кучена. Шольым дене коктын самбо секцийыш коштына. Танасымашлашке ушнена, ончыл верымат налынна.

Мемнан еш мўкш гай. Еш эн шергакан, родо-тукумем дене кугешнем.

*Дарья ВОЛКОВА.
Йошкар-Ола, 7-ше номеран школ.*

Шўжарем

Мыйын Мария шўжарем уло. Ньога гынат, пеш эр кынеш. Вара мыйым кычкыра да уремышке ўжеш. Кенгежым яндар южышто сай. Ме мече дене модына, сад-пакчаште коштына. Шўжарем шылын модаш куана. Мыйым кычалын ок му гын, шыдешка. Мариям чот йоратем, яра жапем эре пеленже эртарем.

*Ли́за
РОМАНОВА
Морко,
Коркатова*

Кок ковам

Мыйын кок ковам уло. Альбина ковай – ачамын аваже, а Катя ковай – авамын аваже. Нуно сулен налме канышыште улыт. Ковам-влак мыйым пеш чаманат. Ме Катя ковай дене илена, Альбина ковай деке унала коштам. Мый нунын дене мутланаш, пўртўсым эскераш, сурт коклаште сомылкам ышташ йоратем. Катя ковай моткоч шуко пеледышым ончен кушта. Кугу лиймекем, ковам-влак-лан полшаш тўналам. Нуно кужу ўмыран лийышт, шонем. Лишыл енем-шамычым пеш йоратем.

*Елизавета ВАСИЛЬЕВА.
Морко, Энгерсола.*

Аваем

Авай, улат мылам эн шерге
Да эн йоратыме, лыжга.
Шўлем тылат кўра мый, эргыч,
Улат Юмем, суксем, чыла!

Авай, тый иле шуко-шуко,
Мый кечын Юмым сўрвалем.
Поран, мардеж тек огыт тўкў,
Моткочак тыйым йоратем.

*Роман ТАВРИЛОВ.
Волжский, Сотнур.*

• Синквейн •

Ава
Поро, шыма.
Йората, полша, туныкта.
Илышыште эн сай айдеме.
Ўшан.

*Ксения АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Шўргыял.*

Йолташем

Мыйын эн лишыл йолташем – тиде мыйын авам. Тудо «Шонанпыл» йочасадыште поварлан пашам ышта, кажне кечын тамле кочкышым шолта. Ешыште кум йоча улына гынат, чыланнам иксемын йората. Авам поро, ныжыл кумылан, пеш писе: кеч-могай пашам ышташ тўналеш гын, кидше модеш веле. Меат тудлан эре полшена.

*Дарья ПАВЛОВА.
Советский, Кельмаксала.*

Келшымаш озалана

Ожно марий-влак кугу еш дене иленют. Молан манаш гын паша кид вий дене ышталтын, чылажымат жапыштыже шукташ кўлын. Кызыт сўрет вашталтын. Кугу ешым шуэн вашлият. Мый шкенан ешым кугулан шотлем: авам, ачам, кок изам, кок акам да мый. Авам – туныктышо. Тудо ойла: «Кугу ешыште илаш куштылгырак. Паша писын ышталтеш, пайремат веселан эртаралтеш, ойгымат куштылгынак чытен лектат». Ачам Коркатово ялысе карьерыште пашам ышта. Изам ден акам-влак илышыште шке верыштым муыныт. Мый тунемше улам. Ешыште келшымаш озалана. Икте-весым умылена, полшена.

*Никита БОРИСОВ.
Морко, Коркатова.*

Афоня

– Афоня, кочкат мо? – пырысем деч эре тыге йодам (снимкыште). Тудыжо вашеш «Мыр-р-р» ышталеш. Очыни, «Кочнем» манеш. Поро йолташем – эре пеленем. Йочасадышке каем, толмем вуча, омса воктене шинча. Тудат йокроклана, кечывалым ковам пелен лиеш. Афоням йоратем, пукшем, модам, малашат пеленем пыштем.

Ангелина КРАШЕНИННИКОВА.

Йошкар-Ола,

80-ше номеран йочасад.

Фотом еш архив гыч налме.

Ошалге-лудо тўсан

Мыйын Тим лўман пырысем уло. Ошалге-лудо тўсан, шинчаже кандалге. Школыш коштмем годым мыйым эре вашлийын. Капка йўкым колешат, ваштарешем кудал толеш ыле. Кызыт, каникул жапыште, эре воктенем шўрангыштеш. Малашат пеленем возеш. Мыланем тудын воктен шокшо, пушкыдо.

Тим шўрым кочкаш йората, колямат куча. Кучымекеже, мылана ончыкта. Пырысем чаманем, йоратем.

Полина ОСИПОВА.

Волжский, Пётъял школ пеленысе

Йоча ұсталык пўрт.

Пырысигылан тўткышым ойырымман

Пырысиге-влак чечен, ласка улыт. Кажне йоча ты изи чонаным ашнынеже, очыни. Суртышко кондымо деч ончыч икмыняр ой-кагашым шотыш налза.

Кеч-могай янлык озаж деч тўткышым йодеш. Садлан аш-наш вийда да жапда сита мо, шо-налтыза.

Пырысигылан сурт деке тунемаш жапым пуыза. Икмыше кечылаште шылын шинча гын, ида логал.

Кочкаш атым ямдылы-за. Керамике але кўртнў гыч ыштыме утларак келшен толыт.

Пырысиге-влак модаш йоратат. Тўрлў модышым шке гыч ышташ лиеш. Мутлан, кага-

зым але куэмым бантик се-мын тодылын, шўртў дене кылды-за. Тыгай наста почеш нуно куда-лышташ йоратат.

Лотокыш але уремыш лек-таш туныктыза.

Оля МАЙКОВА ямдылен.

Сонарзе

Пушок пырысем пеш пашаче. Колям шуко куча. Кучен кондат, эн ондак авамлан ончыкта, вара – мыланем.

– Молодец, молодец! – меже манына. Пушок моктымым умыла ала-мо. Южгунам иканаште кум колям кучен конда.

Пушок кечывалым пўртыштў лияш йората, а йўдлан сонарыш кая. Мутым колыштмыжлан тўрлў тутло сий дене сийлем.

Артём АЛЕКСЕЕВ.

Морко, Коркатово.

Ушан пий

Шке пием Каспер манын лўмде-нам. Тудым мыланем шочмо кечем-лан пўлекленыт. Каспер пасушто кудалышташ йората. Тудо пеш ушан. Йўр йўраш тўналешат, кочкышыжым шылта. Лу падыраш тора-раштырак кия гын, йолжо дене уды-рен-удырен, садак шкеже деке конда. Уремыште йўк-йўаным колеш гын, огеш опто. Пыжашыже ўмба-кўзен шогалешат, онча: тушто мо ыштал-теш, кў ошкеда, мо кудалеш.

Касперым пеш йоратем. Тудо мыйын ўшанле йолташем, чылт ай-деме гай.

Полина АЛЕКСЕЕВА.

Морко, Коркатово.

Марсик – вислоухий шот-ландский пырыс (снимкыште). Тудын пылышыже пуйто ончы-кыла тодылалтын кеча. Сур тў-сан. Шемалге-кўрен шинчаже моткоч кугу. Мамык гай пуш-кыдо пунан улмыжлан кўра эре ондалме шуэш. Кевытыште налме кочкышым кочкеш, ару вўдым йўэш. Лумэгерчым ну-лаш куана. Модаш кумылан. Мечым, кампетке кагаз гыч ыштыме бантикым поктыл ку-далыштеш. Марсикым чылан йоратена.

Дарина ПОНОМАРЁВА.

2-шо номеран Шернўр школ.

Фотом еш архив гыч налме.

Ойганен шарнена

Ойганен шарныме кечын Кугу Ачамланде сарыште вуйым пыштыше кугезына-влакым шарналтенна, обелиск ончылно сортам чўктенна. Кугыен-шамыч деке меат шўжарем дене коктын ушненна (снимкыште). Мый «Тыныс верч» почеламутым лудынам. Тудым шке возенам. «Муро кумыл» ансамблын участникше-влак Валентина Георгиевна

ден Антонида Александровна ойленит. Нуно шке эргышт нерген каласкаленит. Антонида Александровнан Андрей эргыже шукурте огыл специальный сарзе операцийште вуйым пыштен.

Ме героина-влак дене кугешнена да нуным шарнен илена.

Надежда СЕРГЕЕВА.

Марко, Шўргыял.

Елена ГРИГОРЬЕВАН фотожо.

Мотор пеледыш

Йошкар-Оласе 80-ше номеран «Ўжара» йочасадыште шуко роза пеледыш уло. Нуным йочасадын ончычсо вуйлатышыже Вера Ивановна Вертинская шынден коден.

Роза – пеледыш-влакын кугыжашт. Тўнямбалне 20 тўжем тўрлў роза уло. Шочмо элжылан Индий шотлалтеш. Ожно ты пеледыш чот аклалтын. Кугыжалан розам кондышо ег олмешыже кеч-мом йодын кертыв.

Йочасадыш коштышо ўдыр-рвезе-влакат ты кушкылым пеш йўратат. Уремышке лекмеке, воктекышт миен, куанен эскерат, пушыжым шижит, фото-

графийым ыштат (снимкыште). Икшывым сылнылыкым ужын мошташ да тудым аклаш туныктыман. Тыге йоча поро кумылан, шыма да таза кушкеш.

Надежда ГОДУНОВА.

Авторын фотожо.

Историйым
шергалына

1944 ий 3 июль-ышто совет войска-влак Минск-кым фашист тўшка деч утареныт.

7 июль Российыште Воин чап кече семын палемдалтеш. 1770 ий ты кечын руш флот Чесменский кредалмаште турко флотым кырен шалатен.

• Иззи озавате •

Мўгинде гыч торт

Кўлыт: 300 г мўгинде, 4 банан, 400 г ўмбал.

Мўгиндым тыгыдемдыза да келшыше талингаш шарыза. Ўмбачше ўмбалым шўрыза, бананым пўчкеден пыштыза. Тыге икмыняр лончым ыштыза. 4-6 шагатлан тортым холодильникиш шындыза. Ямде сийым келшыше семын сўрастараш лиеш.

Кумылым савырыше

Ме пакчаште астрам, георгиным, лилийым, хризантемым да шуко моло пеледышым куштена. Нуно торашке сылнын волгалтыт, шонанпылла vele койыт. Шкенам куандарат, пошкудо-шамычат йывыртен ончат. Мыланем роза утларак келша. Кеч тудо иман гынат, сынже могай мотор! Тўрлў урлык роза пакчаштына уло. Кажныжым эскерыман, пушкыдемдыман, тедылан леведман. Роза гыч сылне аршашым ышташ лиеш. Тыгай пеледыш аршашым кеч-кўлан кучыкташ намыс огыл.

Регина ЕГОРОВА.
Марко, Коркатова.

0+

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службыв Юл кундем федеральный округысо управленийыште регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьыште пуымо.

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тўн редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1500 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше:
424000, Йошкар-Ола,
Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуымо жап –
14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлў лийын кертыв. Серыш-влак мўнггеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Паша УХОВ.
Йошкар-Ола.

У конкурс

«Сад-пакча ден чодыран сийже»

Кенже ден шыжым идалыкын эн поян пагытшылан шотлена. Тыгодым түрлө емыж-саска кўэш, понго шочеш, пакчасаска куандараш тўналеш. Йоча-шамыч, каникул дене пайдаланен, поян сийлан йывыртен, кугыен-шамыч дене пырля саскам погаш олыкыш, чодыраш коштыт. Сылне пүртүс коклаште мотор фотографийым ыштен, «Сад-пакча ден чодыран сийже» фотоконкурсыш ушныза. Фотом «ВКонтакте» соцкылы-

се «Ямде лий» – марла йоча газет» тўшкашке сообщений дене колтыза. Фото пелен заметкым возаш лиеш. Тыге ешартыш лайкым погаш йөн уло. Конкурсышко шкет але еш дене ушнаш лиеш. Эн шуко лайкым погышо фотон озаже сенгышыш лектеш. Түткө лийза. Йўклышб «Ямде лий» – марла йоча газет» тўшкан подписчикше лийшаш.

Конкурсын организаторжо –
Марий Эл Республикын «Марий Эл»
увер агентстве» КАУ.

Ешартыш лайкым кузе погаш?

400 лайк: 2026 ийын кокымшо пелийжылан «Ямде лий» газетлан почто гоч подпискым ышташ да квитанцийжым але копийжым редакцийышке колташ.

200 лайк: электрон подпискым ышташ. Подпискым кузе ыштыме нерген

ямделий.рф сайтыште ончыза. Вара yamde_lii@mail.ru адрес дене электрон почтыдан адресшым возен колташ ида мондо. Редакций гоч подпискым ыштышат тынарак лайкым налеш.

100 лайк: фотода пелен саскам, понтым погы-

Сенгышылан –
чапле пөлек.

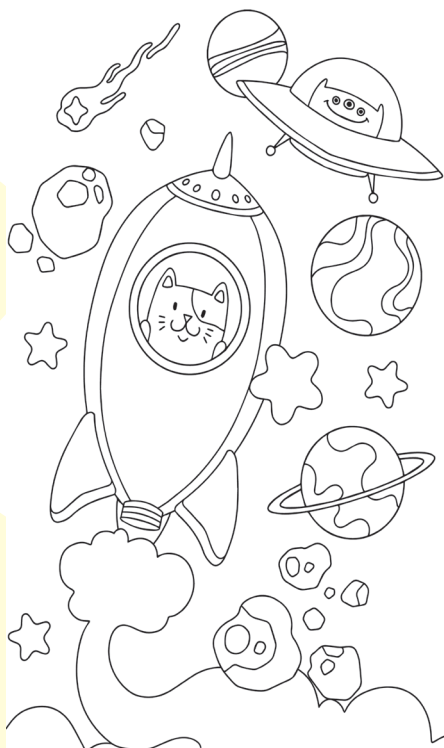
Пашадам 26 сентябрь
марте вучена.

мо нерген заметкым возаш. Тудым газет лаштыкклаш савыктена.

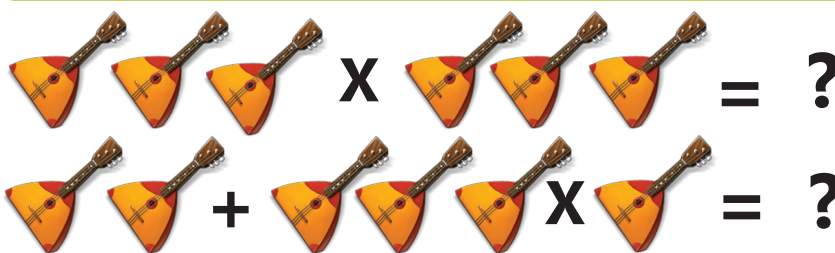
Ушештарена: мыняр шукарак подпискым ыштеда, тунар шукарак лайкым погаш йөн лиеш. Тугеже газетлан возалташ родо-тукумдамат ушен кертыда.

Рекламе.

Сүретым чиялтыза.

Шотлыза.

Маскалан мўян печке марте миен иуаш полшыза.

